

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกิ้งก่ามกราคมในเขตชลประทาน อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบวัดครั้งสุทธายครั้งเดียว (One Shot Descriptive Study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ครอบครัวเกษตรกรในเขตชลประทาน บ้านกร่าง, วังยาง, วังน้ำซับ ศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 4,013 ครัวเรือน ซึ่งอาศัยอยู่ในตำบลต่าง ๆ คั้งนี้คือ

ตำบล	จำนวนครัวเรือนเกษตรกร
บ้านกร่าง	941
วังยาง	1,021
วังน้ำซับ	795
ศรีประจันต์	1,266

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจะประกอบไปด้วยกลุ่มผู้ยอมรับเข้าเป็นสมาชิกในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกิ้งก่ามกราคม จำนวน 25 ครัวเรือน และกลุ่มที่ยังไม่เข้าเป็นสมาชิกในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกิ้งก่ามกราคม จำนวน 175 ครัวเรือน รวมเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 200 ครัวเรือน โดยในการเลือกกลุ่มผู้ไม่ยอมรับนั้น ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำการสุ่มจากประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัว หรือตัวแทนที่เป็นเกษตรกร จากเลขที่บ้านของครัวเรือนเกษตรกรในแต่ละตำบล สุ่มด้วยการจับฉลากตำบลละ 5% ของครัวเรือนเกษตรกร จากการสุ่มตัวอย่างได้จำนวนเกษตรกรที่ตกเป็นตัวอย่างจากแต่ละตำบล คั้งนี้

ตำบล	จำนวนครัวเรือน	กลุ่มที่เป็นสมาชิก	กลุ่มที่ยังไม่เป็นสมาชิก
บ้านกร่าง	941	8	39
วังยาง	1,021	2	49
วังน้ำซับ	795	9	30
ศรีประจันต์	1,266	6	57
	4,013	25	175

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีทั้งคำถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด ซึ่งแบ่งลักษณะคำถามออกเป็น 4 ตอนดังนี้ คือ

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการสื่อสาร
- ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความทันสมัย
- ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการยอมรับเข้าเป็นสมาชิก โครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม

ในการจัดสร้างเครื่องมือดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเดินทางไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในเขตที่ทำการศึกษ เพื่อทราบถึงสภาพความเป็นจริงของประชากรในเขตที่ทำการศึกษา และร่างแบบสอบถามมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจและแก้ไข

ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre - test) โดยสัมภาษณ์จากเกษตรกรใน 4 ตำบล คือ ตำบล

บ้านกว้าง, ว่างยาง, ว่างน้ำขับ, ศรีประจันต์ คาบละ 5 ครัวเรือน รวมทั้งสิ้น 20 ครัวเรือน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง และพิจารณาเกี่ยวกับความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบในส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านความทันสมัย ซึ่งได้จากแนวคำถามของ อเล็กซ์ อินเทล เลข โดยแบบทดสอบดังกล่าวได้เคยนำไปใช้ในประเทศกำลังพัฒนา 6 ประเทศ คือ ปากีสถาน อินเดีย อินโดนีเซีย ซิลี อาเจนตินา และอิสราเอล ซึ่งปรากฏว่า เป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรง ผู้วิจัยจึงได้ถอดความเป็นภาษาไทย เพื่อใช้วัดปัจจัยด้านความทันสมัยในการวิจัยครั้งนี้ โดยนำแบบสอบถามในส่วนนี้ไปทดสอบกับกลุ่มอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย 20 คน และเกษตรกรในเขตชนบทยากจน 20 คน โดยตั้งข้อมูลสมมุติฐานว่า กลุ่มอาจารย์มีความทันสมัย และกลุ่มเกษตรกรไม่มีความทันสมัย จากนั้น นำค่าที่ได้จากคะแนนแบบทดสอบของทั้งสองกลุ่มมาหาค่าความสัมพันธ์เป็นรายข้อ ระหว่างผลจากคะแนนที่ได้จากการนำแบบทดสอบกับค่าสันนิษฐาน โดยการหาค่าความสัมพันธ์แบบ พี โคเอฟฟิเชียน (Phi - Coefficient) และหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของการทำแบบทดสอบกับค่าสันนิษฐานของทั้งสองกลุ่ม โดยวิธี ไบเซอเรียล คอเรเลชัน (Biserial Correlation) ผลที่ได้จากการหาค่าความสัมพันธ์ทั้งแบบรวมข้อ และคะแนนรวม จะเป็นค่าบอกความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ จากนั้น จึงนำค่าคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบของทั้ง 2 กลุ่มมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยวิธี เค อาร์ 21 (KR 21) (ดูรายละเอียดจากภาคผนวก ข.)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากทำการทดสอบและแก้ไขข้อบกพร่องของแบบทดสอบแล้ว ก็เริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ช่วยผู้วิจัย ซึ่งเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ และนักศึกษาจากวิทยาลัยครูจันทระเกษม จำนวน 11 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน

กรรมวิธีข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบ (Manual Editing) แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ (ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้คือ

1. แบบพรรณนา (Descriptive Method) โดยการนำเสนอข้อมูลด้วยตารางแบบร้อยละ และเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลในแต่ละตอน
2. แบบการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐาน (Hypothesis testing) โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้คือ
 - 2.1 หาค่าไคสแควร์ (Chi - square) และค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยทางด้านพฤติกรรมการสื่อสาร และปัจจัยด้านความทันสมัย การการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์จากค่า ไคสแควร์ กับค่าสหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน ไม่สอดคล้องกัน จะยึดผลการวิเคราะห์ตามค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เป็นหลักในการสรุปผล
 - 2.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบเพิ่มหรือลดตัวแปรเป็นขั้น ๆ เพื่อวิเคราะห์ถึงลำดับและความสำคัญของปัจจัยแต่ละตัวที่มีผลต่อการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม

หลักเกณฑ์ในการให้คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าของคะแนนในแบบสอบถามดังนี้คือ

1. ฐานะทางเศรษฐกิจ วัดจากความเป็นเจ้าของสิ่งของที่มีภายในบ้าน 18 ชนิด โดยให้คะแนน ดังนี้

ไม่มี	=	1 คะแนน
มี	=	0 คะแนน

แล้วนำมารวมคะแนนทั้งหมด คำนวณเป็นค่าร้อยละ แล้วพิจารณาว่าสิ่งของชนิดใดที่ทุกบ้านมี

มากที่สุด และรองลงมาตามลำดับ จนถึงสิ่งที่มีน้อยที่สุด โดยกำหนดสิ่งของที่มีน้อยที่สุด มีคะแนนมากที่สุด ค่าของคะแนนก็คือ จำนวนร้อยละของผู้ที่ไม่มีสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้าม สิ่งของที่ถูก ๆ บ้านมีมากที่สุด จะมีคะแนนน้อยที่สุด และค่าของคะแนนคือ จำนวนร้อยละของผู้ไม่มีสิ่งนั้นเช่นกัน แล้วจึงนำมารวมคะแนนทั้งหมดของสิ่งของที่มีในบ้าน เพื่อจะได้จัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อยู่ในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ

ตารางที่ 1 เกณฑ์การให้คะแนนความเป็นเจ้าของสิ่งของภายในบ้าน

สิ่งของในบ้าน	ความเป็นเจ้าของ		รวม
	มี	คะแนนที่ได้	
วิทยุ	93.0 (186)	7.0 (14)	100 (200)
โทรทัศน์	61.5 (123)	38.5 (77)	100 (200)
พัดลม	78.0 (156)	22.0 (44)	100 (200)
คู่มือ	8.0 (16)	92.0 (184)	100 (200)
รถจักรยานยนต์	56.5 (113)	43.5 (87)	100 (200)
จักรเย็บผ้า	38.0 (76)	62.0 (124)	100 (200)
เครื่องสูบน้ำ	80.0 (160)	20.0 (40)	100 (200)
วิดีโอเทป	2.0 (4)	98.0 (196)	100 (200)
เตารีดไฟฟ้า	59.5 (119)	40.5 (81)	100 (200)

สิ่งของในบ้าน	มี	ความเป็นเจ้าของ คะแนนที่ได้	รวม
กระตักน้ำร้อน	79.5 (159)	20.5 (41)	100 (200)
กระตักน้ำเย็น	84.0 (168)	16.0 (32)	100 (200)
ตู้เสื้อผ้า	92.0 (184)	8.0 (16)	100 (200)
เตียงนอน	37.0 (74)	63.0 (126)	100 (200)
ชุดรับแขก	15.0 (30)	85.0 (170)	100 (200)
ตู้กับข้าว	93.0 (186)	7.0 (14)	100 (200)
โต๊ะเขียนหนังสือ	48.5 (97)	51.5 (103)	100 (200)
นาฬิกาแขวน	65.5 (131)	34.5 (69)	100 (200)

จากตารางนี้ จะสามารถกำหนดค่าคะแนนของสิ่งของทั้ง 17 ชนิด ได้ดังนี้

วิดีโอ	=	98.0	คะแนน
ตู้เย็น	=	92.0	คะแนน
ชุดรับแขก	=	85.0	คะแนน
เตียงนอน	=	63.0	คะแนน
จักรเย็บผ้า	=	62.0	คะแนน
โต๊ะเขียนหนังสือ	=	51.5	คะแนน

รถจักรยานยนต์	=	43.5	คะแนน
เตารีดไฟฟ้า	=	40.5	คะแนน
โทรทัศน์	=	38.5	คะแนน
นาฬิกาแขวน	=	34.5	คะแนน
พัดลม	=	22.0	คะแนน
กระติกน้ำร้อน	=	20.5	คะแนน
เครื่องสูบน้ำ	=	20.0	คะแนน
กระติกน้ำเย็น	=	16.0	คะแนน
คู่มือผ้า	=	8.0	คะแนน
คู่มือข่าว	=	7.0	คะแนน
วิทยุ	=	7.0	คะแนน

วิธีการวัดฐานะทางเศรษฐกิจ โดยการใช้คะแนนสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน
แบบนี้ ได้แนวความคิดจากงานวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการยอมรับการทำนาหวน
น้ำตม ของวัชรภรณ์ ตระกูลศิษฐ์

1. การเปิดรับสื่อ จะให้คะแนนดังนี้คือ ระยะเวลา × ความบ่อยครั้ง

1.1 ความบ่อยครั้ง

ไม่เคย	=	0	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	=	1	คะแนน
ค่อนข้างบ่อย	=	2	คะแนน
บ่อยมาก	=	3	คะแนน

1.2 ระยะเวลา

น้อยกว่า 30 นาที	=	1	คะแนน
31 - 60 นาที	=	2	คะแนน
1 - 3 ชั่วโมง	=	3	คะแนน
มากกว่า 3 ชั่วโมง	=	4	คะแนน

2. การประชุมกลุ่ม จะให้คะแนนดังนี้คือ

ไม่เข้าประชุม	=	0	คะแนน
เข้าประชุม	=	1	คะแนน

3. การพบปะพูดคุยกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ไม่เคยพบเลย	=	0	คะแนน
พบนาน ๆ ครั้ง	=	1	คะแนน
พบบ่อยครั้ง	=	2	คะแนน

4. การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม จะให้คะแนนดังนี้คือ

ไม่เคยไป	=	0	คะแนน
ไปบ้างไม่ไปบ้าง	=	1	คะแนน
ไปทุกครั้ง	=	2	คะแนน

5. ความทันสมัย จะให้คะแนนดังนี้คือ

ไม่มีความทันสมัย	=	0	คะแนน
มีความทันสมัย	=	1	คะแนน

6. การยอมรับเข้าเป็นสมาชิกโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม

จะให้คะแนนดังนี้คือ

เป็นสมาชิก	=	2	คะแนน
อยู่ในระหว่างการตัดสินใจ	=	1	คะแนน
ไม่ยอมรับ	=	0	คะแนน